بر شصت قسمت کردیم دو برون آمد و چون میل آفتاب جنوبی بود دیر
چهل که نگاه داشتیم افزودیم چهل بود و شد حفظ استیم که از آن بر هفت آید
بچهل و پنج میر سد از اجزاء نود غامش تا نود بهم چهل و پنج باشد و این
فضل دائر است چون ارتفاع شرقی است و میل جنوبی مجموع فضل دائر
و تعدیل النهار که پنجاه و یکست از نود بکاستیم سی و نه درجه بماند و این
دائر باشد و ساعات مستوی دو ساعات و سی و شش دقیقه بود گذشته
از روز **تسویة البیوت** و چون خواهیم که از صفحه افاقی تسویة البیوت
کنیم درجه طالع بر افق ان شهر نهیم که خواهیم عاشر بر وسط السما افتد
و اوتاد چهار گانه معلوم شود پس چنانکه گفتیم نصف قوس النهار طالع
معلوم کنیم و ثلثش بگیریم و طالع بر افق شرقی نهیم و به نیم تا مری بکاست
پس مقدار ثلث قوس النهار بر توالی اجزا مجره بگردانیم الخ بر وسط السماء
افتد یازدهم بود و یکبار دیگر همین مقدار بگردانیم الخ بر وسط السماء
افتد دوازدهم بود بعد از آن بار دیگر طالع بر افق نهیم و ثلث قوس
النهار از شصت بکاهیم الخ بماند بعد از آن هر چه را بر خلاف توالی اجزاء
مجره بگردانیم الخ بر وسط السماء افتد نهم بود بعد از آن یکبار دیگر بگردانیم

بگردانیم بهمان مقدار الخ بر وسط السما افتد هشتم بود و چون این خانها معلوم
شد نظیر هر خانه خانه دیگر بود پس هر دوازده خانه معلوم شود اما مطالع
بروج بخط استوا و بلد معروفست و مطالع سال ناگشته از طالع سال
گذشته و درجه طلوع و درجه ممر کوکب ثابته هم بران قیاس که گفته آمده
است از صفحه افاقی معلوم توان کرد و این مقدار کفایت بود **باب
نوزدهم** در امتحان اسطرلاب و معرفت راستی و کجی اسطرلاب چون
علاقه بدست گیرد شاقولی در ریسمانی باریک بندد و از زیر عروه
فرو گذارد باید که آن ریسمان بر خط علاقه منطبق باشد و الا راست
نبود و بعد از آن ارباع هر دائره باید که چون به پرگار امتحان کنند متساوی
باشد و باید که چون عضاده ارتفاع گیرند بیک طرف عضاده بهم در حال عضاده
بگردانند و ارتفاع گیرند بهمان ارتفاع اول باز آید تا عضاده راست
بود و چون یک شظیه بر خط علاقه یا بر خط مشرق یا مغرب نهند و مگر شظیه
باید که بر همان خط نشیند بی هیچ تفاوت و اما در مقنطرات باید که مدار
راس الحمل بر مقنطره افق مساوی تمام عرض صفحه باشد و مدار راس السرطان
و مدار راس الجدی هر یکی بقدر میل کلی از دور بالعرض و باید که تقاطع دائره

Copyright © King Saud University

Created with PDFsharp 1.2.1269-g (www.pdfsharp.com) 1